

”Ensimmäiset viikot olivat jännittäviä.

Lapsi ei suostunut syömään muuta kuin jogurttia ja chapati-leipää, vaikka tarjosimme kaikkea kenialaisista herkuista lettuihin ja hilloihin.”

Kaisa Kontu ja Aarno Jussila toivoivat pitkään lasta ja olivat väsyneitä lapsettomuushoitoihin. Heidän unelmansa toteutui, kun he adoptoivat Keniasta tytön.

Isäksi ja äidiksi kaukana kotoa

Kaisa Kontu, 31, ja Aarno Jussila, 32, adoptoivat raskaiden lapsettomuushoitojen jälkeen tytön Keniasta, missä he asuivat kahdeksan kuukautta. Uima-altaan äärellä oli turvallista totutella perheeksi, mutta Nairobi näytti suomalaisille myös nurjan puolensa.

TIA YLISKYLÄ, KUVAT PAULA KUKKONEN

Videolla hymyilee ujosteleva pikkutyttö. Hän on juuri herännyt päivänilta ja näyttää hämmentyneeltä. Lettipäisen tytön uudet vanhemmat **Kaisa** ja **Aarno** ovat tulleet hakemaan hänet kotiin.

Ennen lähtöä lastenkodissa vietettiin läksiäisjuhlia, syötiin kakkua ja keksejä. Laulettiin, halattiin ja vähän itkettiin. Sitten lettipäinen tyttö lähti käsi äidin kädessä taksilla perheen ensimmäiseen yhteiseen kotiin.

Kaisan, Aarnon ja tyttären ensikohtaamisesta on nyt kulunut lähes vuosi. Kolmivuotiaan hymy on edelleen ujo, mutta vain vieraille. Äitinsä ja isänsä kanssa hän kikkattaa rentoutuneesti ja puhuu sujuvaa suomea.

– Hän on nykyään sellainen perheen puhelias ilopilleri, uhmaikäisen temperamentilla höystettynä. Meidän tyttö, Kaisa ja Aarno kertovat.

Perheen perustaminen oli Kaisan ja Aarnon suunnitelmassa pitkään. Pariskunta tapasi toisensa vuonna 2002 ja meni naimisiin vuonna 2007. Hääkuviissa Kaisaa ja Aarnoa ympäröi iso joukko sukulaisia: mummoja, vaareja, äitejä, isiä ja lapsia.

Muutamien keskenmenojen jälkeen Kaisa ja Aarno aloittivat vuonna 2009 lapsettomuushoidot. Odotuksen ja pettymysten ruleetissa pariskunta myi Espoossa sijaitsevan rivitalokotinsa.

– En halunnut asua kodissa, jossa on tyhjiä huoneita lapsia varten. Muutimme takaisin Helsingin keskustaan, Kaisa kertoo.

Pari vuotta Kaisa ja Aarno jakoivat lapsettomuustutkimusten ja -hoitojen karusellia. Sitten he hyppäsivät kyydistä ja ilmoittautuivat adoptioeuvonnan jonoon.

– Jälkikäteen tuntuu siltä, että adoptio oli meille juuri oikea valinta. Emme ajattele, että perhesiteet ovat pelkkää biologiaa. Lapsettomuus ja hoidot olivat henkisesti tosi rankkoja, kun tuloksia ei tullut. Onneksi lopetimme hoidot ajoissa.

ADOPTIOLUVAN pariskunta sai sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta Valviralta toukuussa 2013. Saman vuoden marraskuussa he saivat hyviä uutisia Keniasta: heidät oli hyväksytty adoption hakijoiksi. Kenian adoptiolaki edellyttää, että adoption hakijat asuvat maassa kunnes adop-

tiosta tulee laillinen. Se tarkoittaa keskimäärin kahdeksaa kuukautta. Missään muussa Suomen kansainvälisen adoption kohdemaista ei tarvitse asua yhtä kauan.

Eniten Kaisaa ja Aarnoa askarrutti adoptiovapain rahoittaminen. Toinen vanhemmista oli oikeutettu vanhempainrahaan, mutta toisella ei ollut adoptiovaipan aikana tuloja. Lisäksi diploma-nsinööripariskunnalta oli huvennut lapsettomuushoitoihin jo tonnikaupalla rahaa.

– Nyt nuo ajatukset tuntuvat hassuilta, koska kaikki järjestyi aika helposti. Vuokrasimme asuntonamme Helsingissä, ja olihan meillä säästöjä, Aarno sanoo.

Lopullisen päätöksen Kaisa ja Aarno tekivät tavattuun suomalaisperheen, joka oli jo adoptoinut lapsen Keniasta. →

– Näimme kuvia uima-altaista ja kivitaloista, sekä tapasimme perheen lapset. Sen jälkeen kysyin Aarnolta, viettäkö hän vanhempainvapaata mieluummin uima-altaalla vai räntäsateessa, Kaisa kertoo nauraen.

Tulevat vanhemmat eivät osanneet etukäteen kuvitella, miten arvokasta yhdessä vietetty kiireetön alkuaika olisi. Mutta siihen sisältyi myös yllättäviä vastoinkäymisiä.

RINKKA JA YKSI matkalaukku mukanaan Kaisa ja Aarno saapuivat Nairobiin 17. helmikuuta 2014. He eivät olleet aikaisemmin käyneet Afrikassa, vaikka ovat matkustelleet paljon. Kaikki oli uutta: vieno savun katku, sekopäinen liikenne ja aseistettu vartiointi.

Vuokra-asunto löytyi Nairobiasta vaivattomasti, koska Keniassa asuneet suomalaiset adoptioperheet tunsivat turvalliset asuinalueet. Kaisa ja Aarno hankkivat kiireesti tarpeellisia tavaroita kerrostalokolmioon. Tytölle sänky, potta, leluja ja hyttysverkot.

Kun koti oli kunnossa, he pääsivät tapaamaan tyttärtään lastenkotiin. Muutaman päivän tutustumisjakson jälkeen he saivat lapsen hoitoonsa Nairobinkotiin.

– Ensimmäiset viikot olivat aika jännittäviä. Lapsi ei suostunut kahteen viikkoon syömään muuta kuin jogurttia ja chapati-leipää, vaikka tarjosimme kaikkea kenialaisista herkuista lettuihin ja hilloihin.

GOLF, TANSSI, jatko-opinnot ja uima-altaalla leikkiminen. Niistä tulivat Kaisan, Aarnon ja tyttären afrikkalaisen arjen kulmakivet.

Aarno kävi pelaamassa golfia tanskalaisen adoptioisän kanssa, Kaisa viihtyi paikallisen kuntosalin tanssitunneilla. Lisäksi kummallekin raivattiin omaa aikaa opinnoille; Aarno teki jatko-opintoja toiseen maisterintutkintoon ja Kaisa valmisteli väitöskirjaansa. Iltapäivisin koko perhe viihtyi taloyhtiön uima-altaalla.

– Opinnot antoivat mukavasti muuta ajateltavaa lapsen hoitamisen rinnalle. Ja kyllä parissa kuukaudessa kaipasi jo jotain omaa projektia, koska olimme yhtäkkiä yhdessä 24/7, Aarno sanoo.

Aarnon mukaan tottuminen lapsiperheen rytmiin kävi yllättä-

Pyöräily parkkipaikalla on Keniassa monen perheen suosikkiharrastus. Kaisa, Aarno ja tytär Kenian-kotinsa pihalla.

Kuva Tia Yliskylä

”Huonoimmillaan Kaisa ei päässyt vessaankaan itse. Lapselle se oli hämmäntävää, koska äiti ei pystynyt ottamaan häntä edes syliin.”

vän nopeasti. Se on pitkälti Keniassa asumisen ansiota: töihin ei tarvinnut lähteä ja taloudenhoitaja kävi siivoamassa kodin.

– Meillähän meni kaikki uusiksi. Jos aikaisemmin laitoimme ruokaa lähinnä viikonloppuisin, yhtäkkiä piti olla kaksi lämmintä ruokaa päivittäin. Mutta äkkiä siihen oppi!

Lapsen rytmin lisäksi elämää hallitsivat turvallisuusrajoitukset. Reilun vuoden takainen terrori-isku Westgaten ostoskeskuksessa sai monet Nairobissa asuvat ottamaan varoitukset tosissaan.

Kaisa ja Aarnokin tottuivat pian reunaehtoihin: pimeällä ei kuljetu jalkaisin minnekään, viikonloppuisin välteltiin ostoskeskuksia ja taksikyydit tilattiin erikseen luotettavilta kuljettajilta.

Aarno joutui varovaisuudesta huolimatta sekä taskuvarkaan että poliisiin yllättämäksi. Varkaan mukana lähtivät kännykkä ja lompakko. Poliisi taas yritti kiristää Aarnolta lahjusrahaa.

– Sen jälkeen ymmärsin entistä

paremmin kenialaisia. He ovat turhautuneita korruption pilaaamaan poliisiin, joka kiristää rahaa, Aarno sanoo.

KOTI-İKÄVÄ iski ensimmäisen kerran, kun Aarnon isoisä yllättäen kuoli. Aarno ja Kaisa osallistuivat hautajaisiin Skype-nettipuhelimen välityksellä, vaikka kenialaisen lakimiehen mukaan Aarno olisi saanut matkustaa sukulaisensa hautajaisiin.

– Minusta tuntui kuitenkin siltä, että uuden arjen opettelu oli niin varhaisessa vaiheessa, että poissaoloni olisi sotkenut sen. Enkä halunnut jättää Kaisaa yksin, Aarno kertoo.

Isoisän hautajaiset pysäyttivät Kaisan ja Aarnon miettimään Keniassa asumista uudesta näkökulmasta. Mitä jos sattuu jotain muuta? Mitä jos pitäisi oikeasti palata koti-Suomeen, mutta ei voisi?

Pelosta tuli totta, kun Kaisa sairastui lavantautiin. Rokotus ei suojannut häntä vakavalta suolistotulehdukselta, jonka oireina oli-

vat kuume ja korventavat vatsakivut.

– Se oli kova paikka. Jouduin olemaan yksin sairaalassa, ja sairastumisen syy ei heti selvinnyt. Hoito oli holtitonta. Minun piti taistella päästäkseni hyvään hoitoon, Kaisa muistelee.

Trooppisiin sairauksiin erikoistunut yksityisklinikka sai lopulta niskalengin Kaisan sairaudesta, mutta Aarnosta tuli yhtä aikaa yksinhuoltaja ja omaishoitaja.

– Arki piti kiireisenä. Huonoimmillaan Kaisa ei päässyt vessaankaan itse. Lapselle se oli hämmäntävää, koska äiti ei pystynyt ottamaan tyttöä edes syliin.

Kaisan toipuminen kesti yli kuukauden. Sen jälkeen hänen oli etsittävä uudestaan roolinsa perheessä.

– Kyllä välillä itketti, kun en kelvannut tytölle iltasadun lukijaksi. Toisaalta, menin vain päättäväisesti lukemaan. Ja nyt iltasadun lukijaksi kelpaa kumpikin.

Kiperistä tilanteista huolimatta Kaisa ja Aarno muistelevat lämmöllä Keniassa viettämänsä aikaa. Kolmikko kiintyi kaikessa rauhassa perheeksi, ja lapsi oppi puhumaan suomea ja luottamaan vanhempiinsa.

SUOMEEN PERHE PALASI loka-kuussa. ”Äiti, täällä Suomessa on vähän kylmä”, tyttö sanoi heti, kun astui ulos lentokoneesta.

Nyt isä on päivät töissä, mutta äidin kanssa tyttö on käynyt puistoissa ja kerhoissa.

Ja raitiovaunussa! Ensimmäinen ratikkareissu oli tytölle niin huikea elämys, ettei uskoi, että hän tulee miljoonakaupungista.

Tytön nimeä ei mainita tässä haastattelussa, koska vanhemmat haluavat suojella häntä. Kaisa ja Aarno halusivat kuitenkin kertoa julkisesti, millaista Keniasta adoptio on. Tosin nyt kiertää huhuja, että Kenian adoptiolait ovat muuttumassa. Epävirallisten tietojen mukaan kansainvälisiä adoptioita ollaan keskeyttämässä määrääjäksi.

Suomessa perheen arki on asetumassa uomiinsa kumisaappaineen, makaronilaatikkoineen ja viikkosiivouksineen.

Mutta välillä katsotaan kuvia siitä lumoavan kauniista maasta, josta tämän perheen tarina sai alkunsa. ♦